

železniki

dz 0

DOMEL

2005

070.489(497.4)železniki)

120210351, JUL

COBISS •

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA
IZPOSODJEVALIŠČE ŽELEZNIKI

Puštnina plačana pri pošti
4228 Železniki

DOMEL

KNJIŽNICA IVANA
TAVČARJA
Češnjica 54

4228 ŽELEZNIKI

GLASILO

DOMEL

JULIJ 2005

PRED ZASLUŽENIM DOPUSTOM

Drage sodelavke, spoštovani sodelavci!

Ob koncu junija smo imeli zbere delavcev, na katerih smo predstavili naše polletno poslovanje in različne projekte, ki potekajo v podjetju. Kot smo napovedovali že na začetku leta, je bilo prvo polletje po rezultatih zelo skromno, čeprav se proizvodnja izdelkov številčno približuje količinam do sedaj najuspešnejšega leta 2002. Plan števila proizvedenih izdelkov za letošnje leto presega količine iz leta 2002. Lahko rečemo, da bomo ob polletju tako število izdelkov tudi dejansko izdelali.

V zadnjih letih se je, zaradi količinsko manjše proizvodnje, zmanjševalo število opravljenih norma ur in obenem povečevala produktivnost. Letos bomo s predvidenimi 745.000 norma urami izdelali 7,6 mio kosov izdelkov. Leta 2002 smo za 6,8 mio kosov potrebovali 954.000 norma ur. Zaradi takega trenda se izboljšuje izkoristek delovnega časa v NU na delavca na delovni dan, ki je v vseh področjih dokaj podoben: PSD 6,1, SE 6,0 in ECM 6,2. Nekoliko z izkoristkom 6,6 izstopa le področje KM. Izkoristki delovnega časa so primerljivi z lanskimi vrednostmi v enakem obdobju in so skladni s planskimi cilji.

Če primerjamo podatke o poslovanju za prvo polovico let 2004 in 2005, lahko ugotovimo:

- da smo letos v enakem obdobju proizvedli za skoraj 8 % več izdelkov kot lani,
- za kar smo potrebovali okoli 2 % manj norma ur,
- da je bila prodaja za 4 % večja.

Spremembe se dogajajo tudi v strukturi proizvodnje. V zadnjih letih je trend padanja proizvodnje velikih suhih sesalnih enot. Plan za leto 2005 predvideva proizvodnjo 1 mio kosov teh enot (leta 2002: 2,3 mio kosov). Na drugi strani pa se povečuje proizvodnja malih suhih sesalnih

enot. Plan za leto 2005 je 3,3 mio kosov. Nekoliko se povečuje proizvodnja mokrih sesalnih enot in še bolj proizvodnja DC motorjev. Proizvodnja UKM motorjev ostaja praktično nespremenjena. Tako so v prvi polovici leta:

- sesalne enote: količinsko predstavljale dobrih 68 % proizvodnje in skoraj 75 % prodaje,
- kolektorski motorji: količinsko malo manj kot 30 % proizvodnje in dobrih 16 % prodaje,
- ECM program: količinsko 2,5 % proizvodnje in dobrih 6 % vrednosti prodaje,
- orodjarna: malo manj kot 3 % v strukturi celotne prodaje.

Prodaja sesalnih enot je bila v prvi polovici leta 2005 podobna kot v enakem obdobju lani, povečala pa se je prodaja KM, ECM in profesionalnega programa za 15 %. Orodjarna je v tem obdobju imela za 7 % slabšo realizacijo kot lani. Celotna prodaja je v vseh mesecih za nekaj odstotkov zaostajala za dinamičnim planom, največ aprila. Doseganje plana je bilo le dobrih 91 %. V maju pa je bila dejanska prodaja za 6 % večja od planirane. V povprečju je bila prodaja v vseh mesecih dosežena 98 %.

Čeprav so bili prihodki v prvih petih mesecih za 4 % večji kot v enakem lanskem obdobju, zaradi povečanja nabavnih odhodkov in padca prodajnih cen v prvem polletju ne bomo imeli pozitivnega rezultata. Po planu bomo izpad nadomestili do konca leta.

V zadnjem obdobju je za Domel posebej izstopajoč dogodek začetek proizvodnje sesalnih enot 463 za podjetje Philips. Po potrditvi produkta je predvidena zelo hitra rast količin v dvoizmenskem delu, za kar bo potrebno vložiti veliko naporov za reševanje začetnih težav. Kljub temu je to velik uspeh, saj trenutno kaže, da gre za težave, ki bodo sčasoma odpravljene, in ne za napake, ki bi pomenile napačno zasnovan produkt. Pomembno je tudi, da so količine pokrite z dolgoročno pogodbo, kar nam omogoča hitro naraščanje količin. Imamo torej produkt in trg, in na

nas je, da dano priložnost čim bolje izkoristimo.

V povezavi s Philipsom bi rad omenil še droben dogodek s poslovnega srečanja, ki smo ga imeli s Philipsom iz Celovca, kjer je kompetenčni center za razvoj malih gospodinskih aparatov. Pogovarjali smo se o skupnem razvoju novih produktov in o razvoju izdelkov, ki bi imeli močno konkurenčno prednosti. Ko smo predstavljali naše nove razvojne projekte, so postavili, sicer ne novo, za razmišljanje pa zanimivo vprašanje: »**V čem so vaši izdelki boljši od izdelkov ostali proizvajalcev?**« To je vprašanje, ki je danes ob hudem konkurenčnem boju, še posebej aktualno. S povprečnimi izdelki je v trenutnih tržnih razmerah praktično nemogoče obstati na trgu.

Potrebno je imeti, bodisi zelo poceni izdelke, ali pa izdelke z odličnimi karakteristikami, zaradi katerih bo kupec zanje pripravljen plačati precej več. Zanimivo je, da je podoben trend dogajanja tudi na trgovskih policah. Izdelki srednjega cenovnega razreda pogosto izginjajo. Prodajajo se izdelki nižjega cenovnega razreda, ki so zelo poceni in dostopni vsakomur kot potrošno blago, na drugi strani pa izdelki odlične kakovosti z občutno višjo ceno in trajno uporabno vrednostjo.

Iz teh trendov lahko sklepamo, da povprečni izdelki očitno ljudi ne zanimajo več. In tako še kako postaja in ostaja aktualno vprašanje: »**V čem smo boljši, oziroma najboljši?**« Zanimivo vprašanje, ki si ga lahko zastavi vsak zaposleni v Domelu. V čem smo skupaj najboljši, v čem je najboljši naš oddelek, kaj prispevam jaz, da bi bil Domel na trgu med najboljšimi in najbolj uspešnimi podjetji?

Naše zavedanje, prepričanje in nenazadnje dokazovanje, da smo lahko najboljši, je gotovo zelo pomembno pri doseganju uspeha in obstoju podjetja. Zato se v zadnjem času veliko ukvarjamo s tem, kako prenesti tako razmišljanje na vse nivoje v podjetju, kako bi bili vsi zaposleni vključeni v spopad zviševanja zahtev naših kupcev. To kar slišimo iz

vsakodnevnih oglasov v medijih: »Za manj denarja, dobiš več«, se prav tako odraža pri zahtevah naših kupcev. Tudi zato smo ustanovili profitne centre. Tako lahko neposredno spremljamo uspešnost zaključene skupine zaposlenih. V prihodnje želimo še bolj razvijati njihovo samostojnost na tak način, da bomo uvedli notranji trg storitev in izdelkov, ki ga bomo povezali s primerljivimi zunanji ponudbami. V povezavi s tem se trenutno v podjetju ukvarjamo s skupinskim nagrajevanjem, s katerim bi radi nagrajevanje zaposlenih čim bolj vezali na njihov uspeh.

Želim, da bi vam uspelo ustvariti prijeten dopust. V jeseni pa novim uspehom na proti.

Pavel Demšar

PROIZVODNJA NA KITAJSKEM

V projektu »Študija vzpostavitve proizvodnje na Kitajskem« sem izdelala osnutek razvojne faze - tri variante procesa izdelave sesalnih enot: izdelava rotorjev, statorjev in montaža z različnimi nivoji avtomatizacije, strukturo zaposlenih, stroške, prag rentabilnosti glede na predvidene cene in časovni potek projekta. Podatke za stroške na Kitajskem sem pridobila na podlagi obiska na Kitajskem in od slovenskih ter tujih podjetij, ki so tam že prisotni.

Razvojni koncept sesalne enote je zasnovan tako, da zagotavlja manjšo občutljivost na predvidene kitajske komponente. Sesalna enota, ki smo jo poimenovali Domus, ima manj vgrajenega materiala kot sesalne enote, ki jih trenutno izdelujejo kitajski proizvajalci in hitrost vrtenja ter koncept montaže kot predzadnja generacija Domelovih sesalnih enot. Tak koncept nam daje stroškovno prednost in

kakovostno prednost pred kitajskimi proizvajalci.

Proces izdelave rotorjev, statorjev in montažo bomo podrobno analizirali v drugi fazi izvedbe tega projekta. Upoštevali bomo razpoložljivo opremo, ki bi jo glede na prodajne napovedi lahko predelali, in tudi specifične kitajske razmere iz izkušenj drugih proizvajalcev, ki že proizvajajo na Kitajskem.

Kitajski proizvajalci sesalnih enot izdelujejo sesalne enote v različnih kakovostnih in cenovnih nivojih. Zavedamo se, da bomo s proizvodnjo na Kitajskem za naše kupce zanimivi in konkurenčni samo, če bomo lahko ponudili boljšo kakovost kot kitajski proizvajalci. Zaradi manjšega obsega proizvodnje, vstopanja na kitajski nabavni trg in visoke kakovostne Domelove kulture bomo imeli višje stroške izdelave sesalnih enot kot kitajski proizvajalci. V razvojnem konceptu nove sesalne enote, ki bi jo proizvajali samo na Kitajskem, smo vgradili že stroškovno prednost glede količine vgrajenega materiala in zanesljivosti delovanja. V sesalno enoto bodo vgrajeni vsi kitajski materiali, ki jih bomo dobili po nižjih cenah in ustrezni kakovosti. Pri ostalih stroških pa bomo morali biti še zelo pozorni in poiskati več variant ter izbrati optimalne rešitve. Kitajski proizvajalci sesalnih enot, za kakovostno sicer slabše sesalne enote, kot jih proizvajamo v Domelu, ponujajo cene, ki so nižje od materialnih stroškov po moči enakovrednih Domelovih sesalnih enot. Stroški surovin so na Kitajskem enaki kot v Evropi in drugod, so pa nižji vsi ostali stroški. To izkušnjo imamo že pri komutatorjih, kjer je kakovost kitajskih nižja od Kolektorjevih, cena pa je bistveno nižja.

Z našimi kupci bomo pogovore o sesalnih enotah iz kitajske proizvodnje, po odločitvi uprave, da pričnemo drugo fazo projekta priprave kitajske proizvodnje, še bolj poglobili. Najpomembnejši potencialni kupci so Electrolux, Philips in Hoover.

Projekt je zahteven in delno tudi tvegan, kot večina projektov, kjer stopamo iz poznane kroga dejavnosti na druga področja. S skrbno pripravo, izbiro sodelavcev, izkušnjami drugih, vestnim timskim delom in pozornim spremljanjem projekta sodim, da smo tudi ta projekt sposobni izpeljati. Domelova proizvodnja na Kitajskem sama po sebi ne bo ogrozila nobenega delovnega mesta v Železniki, kajti te sesalne enote, ki bi jih izdelovali na Kitajskem bodo naši kupci kupovali v Domelovem podjetju na Kitajskem ali pa pri drugih kitajskih proizvajalcih. S proizvodnjo na Kitajskem bomo našim kupcem lahko ponudili alternativo kakovosti in cene: kakovost in ceno iz Železnikov ali iz Kitajske.

Jožica Rejec

PC ECM V PRVEM POLLETJU 2005

Vsak uspešen športnik si postavlja cilje. Poleg ciljev, ki si jih postavlja sam, postavlja cilje zanj še njegova okolica. Ti cilji so javni in ponavadi visoki. Športnik sam ve ali je naredil vse, da je dosegel najboljši možen rezultat v danih okoliščinah.

V PC ECM si prizadevamo, da dosežemo cilje, ki si jih postavljamo in dosežemo rezultate, ki jih od nas pričakujeta vodstvo Domela in lastnik. Ali je to v danih okoliščinah doseženo v največji možni meri ali ne, je lahko subjektivno ocenjeno. Naše aktivnosti in doseženo v prvem polletju 2005 strnimo v naslednjih vrsticah:

- **Uspešna presoja po TS 16949**
PC ECM je v mesecu marcu uspešno prestopal presojo po ISO/TS 16949. Uspešno pomeni, da ni bilo pripomb, ki bi zahtevale korektivne ukrepe. Vse to je rezultat prizadevanj sodelavcev v PC ECM in sodelavcev v Domelu predvsem službe za kakovost.

DOMEL - glasilo izdaja Domel d.d., proizvodnja elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Drnovšek; Člani uredniškega odbora: Darinka Šekli, Stane Zgaga, Polde Tušek, Andreja Kenda, Štefan Bertonec, Romana Kavčič; Grafično oblikovanje: Design Lojze Tarfila; Naslovnica: Podelitev ure kakovosti - foto: M. Šmid
Lektorica: Majda Tolar; Tiskarna: GTO Košir; Izvodov: 1500

Sodelavci iz razvoja elektronike PC ECM

• Povečanje prodaje obstoječih produktov

V razvoju PC ECM smo v preteklih letih razvili paleto pihal. Celotno paleto smo predstavili v novem katalogu produktov in na spletu. Sedaj so naša prizadevanja naravnana na čim večjo prodajo teh produktov. S tem namenom smo v prvem polletju:

- razstavljali na sejmu ISH v Frankfurtu,
- razstavljali na hannoverskem industrijskem sejmu,
- sodelovali na sejmu VDTA v Las Vegasu,
- obiskali veliko število kupcev in potencialnih kupcev,
- sprejeli obiske sedanjih in novih potencialnih kupcev.

Rezultat vseh vloženih aktivnosti bo dolgoročno prinesel uspeh v večji prodaji. Največji napredek se kaže na ameriškem trgu, kjer uspešno pridobivamo nove kupce.

• Razvojne aktivnosti

V PC ECM se zavedamo, da konkurenca ne miruje. S tem namenom velik del razpoložljivih razvojnih potencialov usmerjamo v nove produkte. Trenutno potekata dva obsežna razvojna projekta:

- prahotesna sesalna enota, kjer gre za interdisciplinarno delo elektronikov (strojna in programska oprema) konstrukterjev ter projektantov (motorski in aerodinamični del)
- EC motor in elektronika za pogon

črpalk in ventilatorjev večjih moči v razredu IP54, kjer prav tako gre za timsko delo strokovnjakov več področij. Predvsem na tem projektu ugotavljamo, da so razpoložljivi viri glede na obseg dela preskromni.

• Povečanje aktivnosti konkurence

Naša konkurenca medtem ne miruje. Pri naših sedanjih kupcih se srečujemo s konkurenco, ki konkurira z nižjimi cenami (vpliv selitve njihove proizvodnje in vpliv tečaja dolarja). Po drugi strani pa konkurenca ponuja tudi nove rešitve, ki so plod večletnega razvoja.

Vse povedano pomeni, da moramo veliko delati tudi na novih materialih in dobaviteljih, ki bodo povečali našo konkurenčnost.

• Aktivnosti za povečanje prodaje EC ventilatorjev

Prodaja EC ventilatorjev ne raste tako, kot smo planirali. Po analizi stanja smo v letu 2005 speljali več aktivnosti na področju trženja EC ventilatorjev in izpeljank. V drugem polletju bomo ponovno analizirali naše pozicije in možnosti. Glede na to, da ima konkurenca na tem področju neprimerljivo večji razvojni potencial, bomo temu primerno usmerili naše aktivnosti.

Za doseganje zastavljenih ciljev in zagotavljanje uspešne prihodnosti je potrebno sodelovanje slehernega sodelavca in zgledno timsko delo.

Vabim vas, da še naprej zavzeto sodelujete pri kreiranju prihodnosti.

Alojz Demšar

LOGISTIČNA PODPORA V PODJETJU

Skladiščno transportna služba, ali krajše STS, v podjetju skrbi za materialni tok od dobaviteljev prek skladišč do proizvodnje in montaže in iz montaže do odpreme. Naloga STS je, da prevzema, hrani in izdaja materiale za potrebe procesa izdelave izdelkov. Po organizacijski strukturi STS spada v področje nabave.

Oddelek STS delimo na različna skladišča: prevzem, skladišče surovin, skladišče embalaže, skladišče polizdelkov, skladišče gotovih izdelkov, skladišče orodja in transportno službo. Vsako skladišče predstavlja tudi eno ali več fizičnih lokacij.

Prevzem in skladišče surovin se nahajata v isti stavbi. Prevzem skrbi za prevzem vseh materialov, ki jih rabimo v podjetju, zraven pa še za drobni inventar, zaščitna sredstva, orodjarske materiale, materiale za remont in elektro delavnico, pisarniški material in razne usluge drugih kooperantov. Lahko rečemo, da je prevzem vhod za vse materiale v podjetje. Letno naredimo okoli 10.000 prevzemov vseh zgoraj naštetih materialov.

Te materiale skladiščimo na večih lokacijah. V skladišču surovin skladiščimo vse materiale, ki so paletizirani to pomeni, da so na paletah EUR standardnih dimenzij 1200 x 800. To so predvsem lak žice, ohišja za motor 462, plastični sestavni deli od kooperantov, ščetke, ležaje itd. V tej stavbi se nahaja tudi ves paličasti material, ki ga uporabljamo za gredi, matice in tulke. Pločevino, ki zahteva veliko prostora, pa skladiščimo v oddelku ekscentričnih stiskalnic. Prav tako, iz istega razloga kot pločevino, skladiščimo trakove iz aluminija v srednjem, okroglem delu.

V tem delu se nahaja tudi skladišče embalaže, kjer skladiščimo večino kartonske embalaže za pakiranje

Prevzem in skladišče

izdelkov. V pokritem prostoru, med novo stavbo in okroglim delom, pa skladiščimo EUR palete, mrežaste palete, vračljive zaboje za paličasti material, velikokrat pa nas ta prostor reši iz zagate pri pomanjkanju prostora.

Skladišče polizdelkov se nahaja v istih prostorih kot skladišče gotovih izdelkov, to je v novi stavbi, pod montažo. Tu se nahaja le polovica vseh materialov, ki jih proizvodnja pripravi za montažo. Del polizdelkov skladiščimo v starem okroglem delu (jarem in ohišje ščetk), del v prostorih ekscentričnih stiskalnic (statorski in rotorski listi), del pa v prostoru, kjer je postavljena linija WM3. Veliko polizdelkov se še vedno nahaja po proizvodnih prostorih in čaka na nadaljnjo obdelavo.

Kot že rečeno, se skladišče gotovih izdelkov in skladišče polizdelkov nahajata v istem prostoru. Skladišče gotovih izdelkov smo pred dvema letoma posodobili z namestitvijo tunnelskih regalov, ki omogočajo skladiščenje v višino in tako smo iz nekdanjih 1300 paletnih mest pridobili 1800 paletnih mest. Iz tega, končnega skladišča, poteka odprema motorjev kupcem. Palete pred nalaganjem še povijemo s folijo, da jih zaščitimo pred vlago, po zahtevah povežemo še s plastičnim trakom in odpremimo kupcem. V zadnjem času se nam pozna povečanje proizvodnje prav v tem skla-

Pakirnica vračljive embalaže

dišču, saj nam kronično primanjkuje prostora za skladiščenje gotovih izdelkov. Za enkrat ta problem rešujemo tako, da smo v PC KM Reteče najeli nekaj prostora, s katerim bomo poizkušali reševati trenutno pomanjkanje prostora.

Skladišče drobnega inventarja in zaščitnih sredstev skrbi za oskrbo delovnih mest in zaposlenih z drobnimi orodji, pripomočki, zaščitnimi sredstvi in opremo. Skrbi za pravočasno naročanje vseh teh sredstev in tudi za evidenco zadolžitve drobnega inventarja in evidenco prejetih zaščitnih sredstev halje, čevlji in drugo.

S tem pa naštevanja skladiščnih lokacij še ni zaključeno. Imamo še ločeno skladišče za nevarne materiale lake, bencine in pralna sredstva ter nevarne odpadne snovi, ki nastanejo v proizvodnji. To skladišče se nahaja v sklopu skladišča nevarnih odpadkov pri kompresorski postaji. Omeniti je treba še skladišče na Bukovškem polju, v nekdanjih hlevih kmetijske zadruge. To skladišče ni namenjeno za redno skladiščenje materialov, ampak nam velikokrat pride prav za razne materiale, ki jih izloči tehnologija spremembe, novosti, novi proizvodi ali pa kot začasno skladišče za materiale.

Lokacija, ki ji rečemo pakirnica, se nahaja v starem prevzemu v okroglem delu. Ta prostor nam služi za pakiranje in pripravo na odpremo vse vračljive embalaže. Skrbniki materialov iz montaže vse prazne kolute za žico, zaboje in kartone za plastiko, okvirje za ohišje motorja 462, palete, pokrove in drugo vračljivo embalažo, pripeljejo pred pakirnico, kjer jih sortiramo, povezujemo in skladiščimo pod nadstreški do odpreme, oz. vračila dobaviteljem.

Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na vsa skladišča v profitnih centrih v Tehnici in Retečah. Ker tudi za ta centra skrbi naša nabavna služba, večino materialov prevzamemo na našem prevzemu in potem odpremimo v profitne centre.

Največji problem naše službe je razdrobljenost skladiščnih lokacij, s tem pa je povezano oteženo obvladovanje logističnih procesov v podjetju. V letu 2004 smo prevzeli, skladiščili in

izdali iz skladišč 8000 ton elektro pločevine, 1000 ton lak žice, 1000 ton BMC mase za jarem, 1000 ton pocinkane pločevine, 500 ton aluminija, 500 ton paličastega materiala, 14 mio ščetk, 14 mio krogličnih ležajev, 7 mio kolektorjev in 2 mio ohišja 462 motorja. Samo za primerjavo, ena paleta elektro pločevine tehta okoli 2000 kg, z enim kamionom pa prepeljemo 25 ton pločevine.

V povprečju na dan iz proizvodnje prevzamemo in odpremimo 100 palet končnih izdelkov, prevzamemo 100 vrst polizdelkov, raztovorimo za 3 vlačilce surovin itd. Pri tem je potrebno računati še na ves notranji transport in na manipulacijo z materialom, ki ga je potrebno uskladiščiti, ter seveda na drugi strani spet izdati na

Razkladanje vlačilca

številne delovne naloge. V naših skladiščih pripravljamo tudi materiale za profitne centre, tu mislim predvsem na materiale, ki jih rabimo tako na naših programih kot programih obeh profitnih centrov. Te materiale potem dnevno transportiramo v omenjena centra.

Za ves materialni tok skrbi 14 zaposlenih. Povprečna izobrazbena stopnja je V. stopnja. Ob delu se izobražujemo 3 zaposleni. Eden na VII. stopnji in dva na VI. stopnji. Glede na razdrobljenost skladiščnih lokacij vedno težje pokrivamo vse zahteve delovnega procesa in zahteve standardov. Največ težav nam v zadnjem času povzročajo koriščenje dopustov in ur, ker je potrebno delo tako organizirati, da je vedno nekdo prisoten, to pa pomeni, da mora nekdo nadomeščati odsotnost. S tem se nabirajo ure, ki jih je potrebno spet koristiti, in tako je začaran krog sklenjen.

Prepričan sem, da sem vam v zgor-

Skladišče polizdelkov

njem sestavku približal skladiščno transportno službo, ki je kot nek tih dejavnik v ozadju vseh pomembnih procesov v podjetju. Zavedati se moramo, da le z dobro organizirano logistično podporo lahko kvalitetno zagotovimo zahteve kupcev. V končni fazi smo vsi tukaj prav zaradi naših kupcev. V naši službi se bomo še naprej trudili, da bomo uspešno sledili zahtevam procesov in s tem tudi zahtevam naših kupcev.

Jani Šolar

TOPLOTNO UDOBJE IN VARČEVANJE Z ENERGIJO

Na prvi pogled so ugodne toplotne razmere in varčevanje z energijo nezdružljive. Povsem jasno je namreč, da je v mrzlih zimskih mesecih potrebno bivalne in delovne prostore ustrezno ogrevati. Z večanjem standarda pa se večja tudi potreba po hlajenju v letnem obdobju. Iz tega sledi, da se predvsem zaradi potreb po hlajenju povečuje tudi poraba energije. Ne glede na to osnovno ugotovitev pa je mogoče na mnogih področjih z ustreznim ravnanjem marsikaj privarčevati. Za začetek poskusimo najti odgovor na vprašanje, katera je najprimernejša temperatura delovnih prostorov. Primarij Kurt Kancler, dr. medicine, v enem od svojih člankov navaja, da je 22°C res primerna »toplota«. Kakor bomo videli v nadaljevanju, je taka opredelitev primerne temperature v zimskem času predvsem strokovno

Na prvi pogled so ugodne toplotne razmere in varčevanje z energijo nezdružljive. Povsem jasno je namreč, da je v mrzlih zimskih mesecih potrebno bivalne in delovne prostore ustrezno ogrevati. Z večanjem standarda pa se večja tudi potreba po hlajenju v letnem obdobju. Iz tega sledi, da se predvsem zaradi potreb po hlajenju povečuje tudi poraba energije. Ne glede na to osnovno ugotovitev pa je mogoče na mnogih področjih z ustreznim ravnanjem marsikaj privarčevati. Za začetek poskusimo najti odgovor na vprašanje, katera je najprimernejša temperatura delovnih prostorov. Primarij Kurt Kancler, dr. medicine, v enem od svojih člankov navaja, da je 22°C res primerna »toplota«. Kakor bomo videli v nadaljevanju, je taka opredelitev primerne temperature v zimskem času predvsem strokovno sporna, a hkrati daje neko orientacijo za enostavne odgovore.

Toplotno udobje človeka je določeno s skladnostjo med proizvodnjo toplote telesa ali metabolizmom in toplotno izmenjavo telesa z okolico. Če navedeno nekoliko poenostavimo, lahko ugotovimo, da sta glavna parametra, ki določata temperaturo udobja metabolizem (M) in izolacija obleke (I). V manjši meri pa vplivajo še: relativna vlažnost (RV), temperatura sevanja (Tr) in hitrost gibanja zraka (v).

Če najprej predstavimo, kaj je to **metabolizem**, lahko ugotovimo, da je sestavljen iz bazalnega in delovnega.

$$M = M_b + M_w$$

Pri tem je bazalni metabolizem določen z izrazom:

$$M_b = m/100, \text{ pri čemer je } m(\text{kg}) = \text{masa telesa}$$

$$1 \text{ MET} = 58,15 \text{ W/m}^2$$

Delovni metabolizem je odvisen od vrste dela, ki ga opravljamo in znaša:

VRSTA DELA	Mw
Ležanje	0,1
Sedenje	0,3
Stanje	0,5
Lahko delo	0,9
Srednje težko delo	1,3
Težko delo	2,3

Naslednji element, ki najbolj pomembno vpliva na temperaturo udobja, je **izolacijska vrednost obleke**, ki

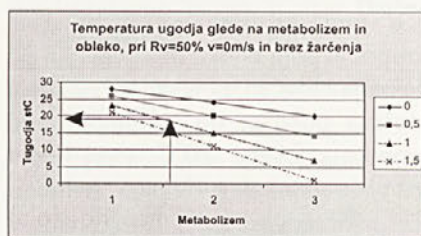
je odvisna od vrste obleke.

Izolacijsko vrednost izražamo z (I) v (clo), pri čemer je $1 \text{ clo} = 0,155 \text{ m}^2 \text{ K/W}$.

Izolacijska vrednost obleke je torej odvisna od obleke, ki jo nosimo, in znaša:

OBLEKA	I(clo)
Zimska obleka	1,5
Poslovna obleka s telovnikom	1
Poletna obleka	0,5
Tropska obleka	0,3
Brez obleke	0

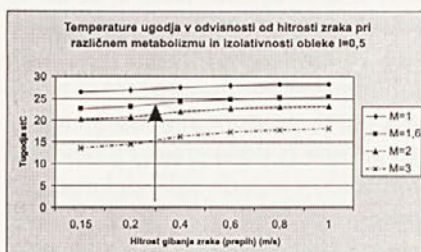
Če predstavimo odvisnost osnovnih dveh parametrov v diagramu, potem nam kaže sledečo sliko:

Da bi diagram lažje razumeli, lahko predpostavimo, da 70kg težak delavec opravlja lahko delo, pri čemer je delovni metabolizem 0,9 in bazalni 70/100 je 0,7. Skupni metabolizem je torej 1,6 met. Če predpostavimo, da je ta delavec primerno oblečen (poslovna obleka je enaka delovni obleki, potem iz diagrama lahko preberemo, da bi bila ugodna temperatura 19°C . Pri tem se moramo spomniti, da smo izhajali iz razmer, v katerih ni bilo gibanja zraka, ki je v naših delovnih prostorih običajno med 0,2 in 0,3m/s.

Da bi lahko upoštevali še **hitrost gibanja zraka** (prepih), lahko ta vpliv prikažemo v naslednjih dveh diagramih:

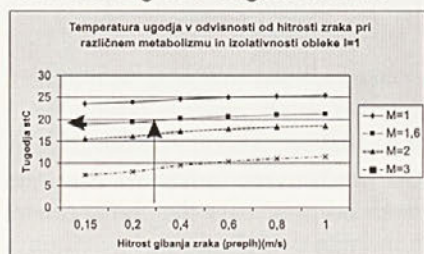
Prvi diagram prikazuje temperature udobja pri izolativnosti obleke $I = 0,5$ (poletna obleka), torej so razmere prilagojene poletnemu obdobju.

Če enako težak delavec opravlja

lahka dela, kakor v prvem primeru, potem bo pri skupnem metabolizmu 1,6 in hitrosti gibanja zraka 0,3m/s temperatura ugodja 24°C.

Prav in tudi v smislu varčevanja z energijo je, da smo v zimskem času tudi na delu bolje oblečeni. Rečemo torej, da se izolativnost naše obleke poveča na $I = 1$. Pri tako spremenjenih razmerah izgleda diagram takole:

Če torej isti delavec v zimskem obdobju dela enaka dela, pri tem pa je bolje oblečen, potem nam sledenje puščici pokaže, da je temperatura ugodja približno 20°C, torej kar 4 stopinje nižje kakor v letnem obdobju. Iz prikazanega torej izhaja, da je temperatura ugodja v nekih razumnih mejah mogoče doseči tudi s primer- nim oblačenjem in s tem zmanjšati stroške za ogrevanje pozimi in hla- jenje poleti.

Ne glede na vse povedano pa je treba vedeti, da zaradi individualnih razlik, različnih bivalnih navad, na- čina oblačenja ali trenutnega stanja posameznika ni mogoče zagotoviti popolnoma udobnih toplotnih raz- mer istčasno za vse. Razmere v de- lovnem okolju želimo prilagoditi zahtevam dela (napor), hitrosti giba- nja zraka, sevanju, vlažnosti zraka, tako da je čim manj nezadovoljnih. Zadovoljni smo, če dosežemo, če je 90% zaposlenih zadovoljnih s toplot- nimi razmerami.

Pri vprašanju varčevanja s toplotno energijo v zimskem času je treba opozoriti, da večkrat zapisana ugo- tovitev, da v zimskem obdobju pri- varčujemo 5% energije, če povpreč- no temperaturo prostorov znižamo za eno stopinjo, ne drži v vseh razme- rah. Ta ugotovitev sloni na povprečni potrebni temperaturi, za katero mora- mo ogreti prostore in je sprejemljiva za pisarne in stanovanja. Pri delovnih prostorih, v katerih velik del energije prispevajo stroji, je treba z ogreva- njem dvigniti temperaturo v povprečju za precej manj stopinj, kar pomeni, da

je prihranek, ob znižanju povprečne temperature za eno stopinjo, na kate- ro ogrevamo, precej večji.

V zvezi z varčevanjem z energijo pa se velikokrat pojavlja tudi vprašanje odpiranja oken v poletnem obdobju. Če ventilacijski sistemi zagotavljajo dovolj zraka, potem ob popolni klima- tizaciji prostorov ni smiselno odpirati oken, če je zunanja temperatura višja od temperature v prostoru. V primeru, da prisilne ventilacije nimamo, potem zračimo zjutraj, ko so zunanje tempe- rature najnižje. V nekaterih naših de- lovnih prostorih pa nimamo popolne klimatizacije, kar pomeni, da se po daljšem času vročega vremena zara- di delovanja strojev temperatura kljub hlajenju preko dneva dvigne nad zunanjo temperaturo. V takih razme- rah je zračenje z odpiranjem oken primerno, če pri tem upoštevamo pre- pih, ki nastane. Nepopolna klima- tizacija, ki jo imamo v oddelku monta- že in proizvodnje sestavnih delov, je klimatizacija, ki nima zadostne hla- dilne moči, da bi lahko izravnala vso toploto, ki jo dajejo stroji, zaposleni in pride iz okolice. Če bi v te prostore inštalirali hladilne naprave z zadost- no močjo, bi bilo tudi v primeru, da nismo odvisni od stroškov investiranja, vprašanje preprih težko ali pa sploh neobvladljivo.

Kakor izhaja iz prispevka, odgovor na vprašanje, katera temperatura je naj- bolj primerna, ni enostaven in to ne glede na to, da članek ni obravnaval vprašanje vpiha zraka z nižjo tempe- raturo od temperature v prostoru, se- vanja in vlažnosti zraka. Prispevek pa je po drugi strani pokazal, da je mo- goče s primernim ravnanjem precej privarčevati pri stroških in to tudi v primeru, da ne želimo odstopati od temperatur ugodja za večino za- poslenih.

Anton Rovtar

BOLNIŠKE ODSOTNOSTI V PETIH MESECIH LETA 2005

1. ANALIZA BOLNIŠKIH IZO- STANKOV V PRVIH PETIH ME- SECIH LETA 2005

V letošnjih petih mesecih smo imeli v povprečju 5,20 % bolniških izostan- kov (brez porodniške). Največji odstotek bolniških izostankov je bil v mesecu februarju, in to 8,04 %, ki nenavadno izstopa v primerjavi s pre- teklimi leti. Vzrok za tako visoko bolniško je verjetno tudi v letošnjih viroznih in gripoznih obolenjih. Na podlagi tega bomo letos še posebej izpostavljali cepljenje proti gripi, kar bo predstavljeno v jesenskem glasilu.

Krivulja letošnjih bolniških izostankov v petih mesecih letošnjega leta, v primerjavi s preteklimi tremi leti, prikazuje, da tako nizkih povprečnih bolniških izostankov, kot v zadnjih treh mesecih, še nismo imeli, kar je nadvse pohvalno za vse zaposlene. Želimo, da se trend nizkih bolniških izostankov nadaljuje še naprej.

Opomba - POMEMBNO!

**V decembru 2004 je bil spre-
menjen OP 10.02.02 o bolniš-
kih odsotnostih. V primeru, da
boste med kolektivnim dopus-
tom zboleli, boste svojo bolniš-
ko odsotnost morali sporočiti
na številko, ki bo pred dopus-
tom objavljena na oglasnih
deskah.**

2. NEKAJ NASVETOV ZA NAŠE ZDRAVJE IN POČUTJE-VODA

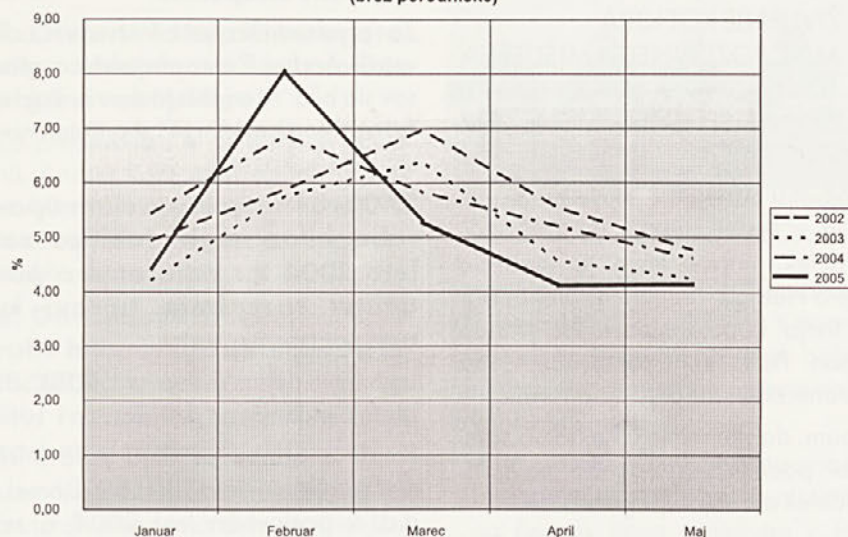
**V tej številki glasila bom
napisala nekaj besed o pitju
vode.**

Voda je za življenje nujno potrebna. Brez hrane človek lahko preživi kar nekaj dni, brez vode pa življenje ni mogoče. Telo potrebuje vsaj 40 ml vode na kilogram telesne teže vsak dan. Torej če tehtate 60 kilogramov, potrebujete 2,4 litra na dan. Če tehtate 70 kg, potrebujete 2,8 litra, pri 80 kilogramih pa že 3,2 litra vode na dan. Kdor popije dva litra vode na dan, avtomatično porabi 100 kalorij.

Kadar telesu primanjkuje vode, se človek počuti utrujenega in brez volje. Presnova telesa se upočasni, v možganih pa se pojavi potreba po energiji. To so trenutki, ko posežemo po prigrizkih, kot so sladice in razne čokolade. Telo je hvaležno za hitro energijsko porcijo, ker se hitro dvigne tudi količina krvnega sladkorja. Zelo kmalu se pa krvni sladkor spet zniža in človek postane lačen.

Če bi znali dovolj hitro prisluhniti

Gibanje bolniških izostankov v petih mesecih leta 2005 v primerjavi s preteklimi leti (brez porodniške)

POVPREČNI BOLNIŠKI IZOSTANKI V % GLEDE NA VZROK IZOSTANKA V PETIH MESECIH LETA 2005

Mesec	Leto	Skupni % izostankov	Bolezni do 30 dni	Bolezni nad 30 dni	Poškodbe pri delu do 30 dni	Poškodbe pri delu nad 30 dni	Nega	Spremljavo	Skupaj brez porod.	Porod. dopust
Povprečje	2003	7,26	2,69	1,47	0,25	0,18	0,33	0,12	5,04	2,23
	2004	8,31	2,84	1,94	0,24	0,17	0,27	0,13	5,59	2,72
	2005	6,67	3,00	1,54	0,14	0,07	0,35	0,10	5,20	1,47

svojemu telesu, bi takrat popili kozarec vode. Če lakota kljub popiti vodi ne izgine, je dobro pojesti jabolko ali drugo sveže sadje, ne pa sladice. Sadje daje dovolj energije, ker vsebuje tudi vodo in balastne snovi.

Veliko ljudi popije premalo vode. Težava je v tem, da mnogi ljudje nimajo občutka za žejo. Z leti pa se ta občutek še izgublja. Veliko ljudi ne pije vode tudi iz predsodkov. Pravijo, da voda še za čevelj ni dobra, kar drži, še posebej ne za usnjenega. Zato veliko ljudi pije napačne pijače, kot so: pivo, gazirane pijače, sokovi, kava itd. Res je, da tudi te pijače vsebujejo vodo, žal pa tudi veliko sladkorja in tudi drugih snovi. Kozarec gostega sadnega soka bi lahko primerjali s sadnim obrokom, kar pa ni več pijača, ampak hrana.

Voda prenaša hranilne snovi, kisik in soli do vsake celice v organizmu. Istočasno pa odstranjuje odpadne snovi, ki se izločajo skozi ledvice. Za prenos vode v celice sta pomembna predvsem dva minerala: natrij, ki veže vodo zunaj celic, in kalij, ki veže vodo znotraj celic. Če jemo preveč slano hrano, ki vsebuje natrij in premalo

sadja, ki vsebuje kalij, voda ne prodre do celic, ampak se zadržuje v veznem tkivu. Dnevno potrebo po soli običajno hitro nadomestimo. Tudi mineralna voda vsebuje veliko natrija in ni priporočljiva. Dnevno potrebno količino kalija dobimo v grahu, špinaci, beluših, avokadu, krompirju, pšeniničnih otrobih, pistaciji in posušenih marelicah.

Piti bi morali, preden začutimo žejo, in to počasi po požirkih. Če nismo prepričani, ali popijemo dovolj vode, si vodo natočimo v steklenico. Ko se bomo navadili piti vodo, nas bo telo samo opozarjalo na žejo. Takrat, ko začutimo suha usta ali imamo izsušene ustnice, se spomnimo, da smo žejni in da je naše telo že dehidrirano. Zato ne pozabimo:

VSAK DAN POPITI VSAJ 2 LITRA VODE.

VODA NAJ POSTANE NAVADA IN JO IMEJMO VEDNO OB SEBI.

PIJMO, PREDEN ZAČUTIMO ŽEJO.

KADAR PREMALO PIJEMO, POSTANEMO UTRUJENI.

KOZAREC VODE NAMESTO SLADICE.

OB PITJU KAVE POPIJMO KOZAREC VODE.

Ker se v poletnem času tudi bolj potimo, izgubimo s tem tudi večje količine natrija iz telesa, kar lahko povzroči slabost ali celo omedlevico. Zato je v poletnih dneh priporočljiva tudi ne preveč slana juha, ki nadomesti izgubljene elektrolite.

Za konec samo še informacija, da je na naši zemeljski obli samo 1 % pitne vode. Zato moramo skrbeti, da čim manj onesnažujemo okolje, da z vodo ravnamo skrbno in varčno, da bodo lahko preživeli tudi naši otroci in vnuki.

3. KNJIŽNI KOTIČEK

Kot smo vam že v pretekli številki predstavili knjigo, vam tudi tokrat predstavljamo knjigo, in sicer **Daleja Carnegieja:**

KAKO UŽIVAMO V ŽIVLJENJU IN POKLICU

Nekatere modrosti Dala Carnegieja so stare že pol stoletja, pa so še vedno tako žive kot pred petdesetimi leti. Zakaj? Preprosto zato, ker so univerzalne, zimzelene, večne resnice o človekovem odnosu do sebe in drugih. Če vam še nista prišli pod roko njegovi uspešnici: Kako premagati zaskrbljenost in začneš živeti in Kako si pridobiš prijatelje, potem morate vzeti v roke vsaj knjigo Kako uživamo v življenju in poklicu. To knjigo imamo tudi v našem knjižnem centru. Združuje odstavke in zgodbe iz prej omenjenih knjig, hkrati pa so to tudi nasveti, kako bolj polno in ubrano živeti zunaj delovnih zidov.

Knjiga je razdeljena na štiri dele (Sedem poti k miru in sreči, Osnovna pravila ravnanja z ljudmi, Kako prepričati ljudi, da razmišljajo pravilno in Kako poskušati spremeniti ljudi, ne da bi jih pri tem žalili ali v njih zbujali zamer), posamezne nasvete pa slikovito ponazarjajo konkretni primeri. Naj vam za poskušino postrežem z odlomkom z 69. strani:

... Ko se je Stan nekega večera vrnil domov in stopil v dnevno sobo, je tam zagledal svojega najmlajšega sina Tima, ki je divje topotal z nogami in kričal. Naslednjega dne naj bi prvič šel v vrtec, a se je temu skušal na vse načine upreti. Stanova povsem normalna reakcija bi bila, da bi fantiča pošteno okaral in ga poslal spat. Toda ker je Stan vedel, da s tem prav-

zaprav ne bo nič dosegel, se je mirno usedel in se vprašal: » Če bi bil na Timovem mestu kaj bi me lahko spodbudilo, da bi si želel iti vrtec?«. Z ženo sta naredila seznam stvari, ki so bile Timu všeč, od slikanja s prsti in petja, do spoznavanja novih prijateljev. Potem so se lotili posla. Vsi smo začeli s prsti slikati na kuhinjski mizi moja žena Lil, moj drugi sin Bob in jaz in imenitno smo se zabavali. Kmalu je začel kukati Tim izza vogala in že nekaj trenutkov pozneje nas je začel dobesedno moledovati, naj mu dovolimo, da se nam pridruži. » O, ne! Najprej moraš v vrtec, da se boš naučil, kako slikati s prsti.« Potem sem mu z vsem navdušenjem, ki sem ga premogel kajpak z besedami, ki jih je razumel s seznama začel naštevati, kakšne zabavne stvari ga čakajo v vrtcu. Naslednje jutro sem prvi vstal, vsaj mislil sem tako. Odpravil sem se v dnevno sobo in v naslonjaču našel spečega Tima. »Kaj pa delaš tukaj?« sem ga vprašal. »Čakam, da grem v vrtec. Nočem zamuditi,« mi je odgovoril. Navdušenje, ki ga je prejšnji večer pokazala celotna družina, je v Timu zbudilo poželjenje, ki ga ne bi bilo mogoče doseči z nobenim pogovorom ali grožnjo.«

Jutri boste morda tudi vi hoteli pripravi nekoga do tega, da bo nekaj storil. Toda preden odprete usta, malce zastanite in se vprašajte: »Kako lahko pripravim to osebo do tega, da bo to hotela storiti?«

Naša sodelavka, ki je knjigo prebrala, je iz knjige izpisala kar 20 zanimivih nasvetov, ki jih je našla zase. Naj povzamem nekaj tistih, ki jih je celo podčrtala:

- Ne posnemaj drugih. Poišči sebe in tudi bodi.
- Ne kritiziraj, obsojaj ali se pritožuj.
- Izkazuj pošteno in iskreno priznanje.
- Tisti, ki to lahko stori, bo imel ves svet na svoji strani, tisti, ki ne, pa bo ostal sam.
- Do ljudi izkazuj iskreno zanimanje.
- V sočloveku utruj občutek pomembnosti in utruj ga iskreno.
- Spoštuj mnenje drugih. Nikoli jim ne reci, da se motijo.
- S človekom vzpostavi stik kot prijatelj.

Še nekaj statističnih podatkov iz našega centra za samostojno učenje:

Najbolj brane knjige po top lestvici so:

1. ŽIVLJENJE KOT IGRA
2. MOČ POZITIVNEGA MIŠLJENJA
3. 101 NASVET, KAKO OHRANITI DUŠEVNO ZDRAVJE V NOREM SVETU

Najboljši oddelek v številu prebranih knjig v šestih mesecih je kadrovski oddelek, največ knjig je prebrala Meta Habjan, drugi je Andrej Šuštar in tretja Robert Mesec ter Majda Pipan. Po kriteriju zahtevnosti ima zbranih največ točk Majda Tomšič.

Upam, da konec leta ne bomo sami sebi podelili nagrade za najboljši oddelek oz. najboljšega bralca.

Za konec pa naj vse povabim v knjižni center. Ker se bliža čas dopustov, si popestrimo počitnice še z branjem dobre knjige. Še posebej bi povabila vodstveni in vodilni kader ter zaposlene v proizvodnih oddelkih, ker do sedaj ni bilo pričakovanega odziva. Glede na to, da zaradi strategije podjetja ni strokovnih izobraževanj, so nam še vedno na razpolago knjige, iz katerih se lahko marsikaj naučimo.

Skupaj postanimo UČEČE SE PODJETJE!

Vsem želimo prijeten dopust, da si nabereite novih moči, predvsem pa ostanite zdravi!

Janja Kozjek

SKUPŠČINI-DOMEL, DOMEL HOLDING

Tako kot že pred vsemi Domelovimi skupščinami je tudi tokrat družba DOMEL HOLDING Družba pooblaščenka 28.06.2005 organizirala zbor delničarjev družbe, kjer so glasovali in odločali o tem, kako bo predstavnik pooblaščenke glasoval na tej skupščini.

Skupščina je potekala 05.07.2005 v prostorih družbe Domel, d.d.. Prisotnega je bilo 94,99% kapitala oz. 1.180.094 glasov. Predstavnik pooblaščenke je zastopal 633.008 glasov. Izglasovani so bili naslednji sklepi (skrajšano):

1. Otvoritev skupščine, ugotovitev

vitev sklepčnosti in Izvolitev organov skupščine

Za predsednika je bil izvoljen odvetnik Andrej Rant, preštevalca glasov sta bila Marjana Mesec in Polde Tušek. Na skupščini je bil prisoten notar Andrej Rozman.

2. Obravnava in sprejem uporabe bilančnega dobička za leto 2004 ter odločanje o podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu

Lastnikom delnic se razdeli 50,00 SIT bruto dividende na delnico.

Potrdi in odobri se delo uprave in nadzornega sveta družbe Domel, d.d. v poslovnem letu 2004 in se upravi in članom nadzornega sveta za poslovno leto 2004 podeli razrešnica.

Pri tem sklepu je potrebno omeniti, da je bil s strani dveh manjšinskih delničarjev (IMP Promont, d.d. in Lipolt Dva, d.o.o.) predhodno podan nasprotni predlog o višini dividende (840,00 SIT bruto dividende na delnico). Nasprotni predlog sklepa ni bil izglasovan.

3. Imenovanje pooblaščenega revizorja za leto 2005

Za revizijo računovodskih izkazov za leto 2005 se imenuje revizijska družba PriceWaterhouseCoopers d.o.o. iz Ljubljane.

4. Posebna revizija vodenja in poslovanja družbe

To je bil dopolnilni predlog k dnevnemu redu, ki sta ga podala ista manjšinska delničarja (IMP Promont, d.d. in Lipolt Dva, d.o.o.) zaradi preveritve vodenja posameznih poslov družbe v letih od 01.01.2001 do 30.06.2005 s posebnim poudarkom na preveritvi pravnih poslov med družbama Domel, d.d. in Domel Holding, d.d.

Dopolnilni predlog sklepa ni bil izglasovan.

POROČILO O POTEKU IN IZGLASOVANIH SKLEPIH 7. REDNE SKUPŠČINE DRUŽBE DOMEL HOLDING DRUŽBE POOBLAŠČENKE, d.d.

Skupščina je potekala dne 28. 06. 2005 v prostorih kulturnega doma v Železnikih. Prisotnega je bilo 17,43% kapitala oz. 98.312 glasov. Izgla-

sovani so bili naslednji sklepi (skrajšano):

5. Otvoritev skupščine, ugotovitev sklepčnosti in Izvolitev organov skupščine

Za predsednika je bil izvoljen odvetnik Andrej Rant, preštevalca glasov sta bila Marjana Mesec in Igor Bevk. Na skupščini je bil prisoten notar Andrej Rozman.

6. Obravnava in sprejem uporabe bilančnega dobička za leto 2004 ter odločanje o podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu

Lastnikom delnic se razdeli 92,00 SIT bruto dividende na delnico. Dividenda se izplača delničarjem, ki so vpisani v delniško knjigo družbe na dan zasedanja skupščine, in sicer najkasneje v 30 dneh po izglasovanem sklepu skupščine.

Potrdi in odobri se delo uprave in nadzornega sveta družbe DOMEL HOLDING Družba pooblaščenka, d.d. v poslovnem letu 2004 in se upravi in članom nadzornega sveta za poslovno leto 2004 podeli razrešnica.

7. Imenovanje pooblaščenega revizorja za leto 2005

Za revizijo računovodskih izkazov za leto 2005 se imenuje revizijska družba PriceWaterhouseCoopers d.o.o. iz Ljubljane.

Aleš Markelj

TEHTNICA

V letu 2005 smo v Tehnici nadaljevali s prestrukturiranjem prodaje. Povečujemo delež prodaje na laboratorijskem programu.

Poslovni rezultat v prvih petih mesecih 2005 je boljši glede na leto 2004 in za nekaj procentov boljši od planiranega.

Prodaja v prvih petih mesecih je 5,4% večja od lanske. Dobiček v prvih petih mesecih pa je na ravni lanskega v enakem obdobju.

Poslovne dogodke v prvem polletju 2005 lahko strnemo v grobem v nekaj točkah:

- V aprilu 2005 smo pridobili potrjen

Predstavitev novosti v Beogradu

sistem vodenja po ISO9001:2000, kar bo prispevalo, da bomo s pomočjo vseh sodelavcev postajali boljši, naši poslovni procesi pa optimalnejši in konkurenčnejši.

- V letu 2005 nadaljujemo pomembne razvojne projekte: nova tehnika Exacta, nova centrifuga z EC motorjem in razvoj novih laboratorijskih aparatov. V te zahtevne razvojne projekte investiramo veliko sredstev, ki se bodo vračala v prihodnjih letih. Oba projekta sta zdaj v fazi, ko bomo imeli na razpolago prototipe, ki jih bomo lahko dali v testiranje tudi uporabnikom. Projekta sta zahtevna in obsežna, zato pri njih sodelujejo strokovnjaki iz različnih panog znotraj Tehnice in tudi zunanjih podjetij.

- Poleg z našimi tradicionalnimi partnerji obnavljamo poslovne stike tudi s partnerji na območju bivše Jugoslavije. V prvi polovici leta smo obiskali vse pomembnejše dosedanje partnerje na tem območju, navezali pa smo stike tudi z novimi. Rezultat aktivnosti sta bila dva pomembnejša dogodka. Na zagrebškem sejmu medicine in tehnike smo imeli naše produkte razstavljene na treh razstavnih prostorih. Tehnica pa je v začetku junija s svojim partnerjem Beomedicina a.d. (<http://www.beomedicina.co.yu>) v Beogradu pripravila predstavitev nove družine svojih produktov. Predstavitve so se udeležili direktorji zdravstvenih domov, laboratorijev in bolnic.

V splošnem lahko rečemo, da smo v prvi polovici leta 2005 uspešni glede na leto 2004 in glede na plan. Nekaj težav nam predstavlja tečaj dolarja, ki pa ima sedaj trend rasti, kar bo prispevalo k ravnotežju na trgu.

Okrepili smo aktivnosti na trgu z novimi prijemi in sklepamo nova par-

tnerstva, saj želimo zmanjšati vpliv deleža našega največjega partnerja Labnet. K zmanjšanju vpliva bodo prispevali tudi rezultati razvoja nove generacije centrifug in preciznih tehtnic.

Za doseganje zastavljenih ciljev je potrebno sodelovanje slehernega sodelavca in zgledno timsko delo. Zahvaljujem se vam za zavzeto delo in vas vabim k sodelovanju tudi v prihodnosti.

Alojz Demšar

DOBITNIK ZLATE URE KAKOVOSTI

Svečana 11. podelitev priznanj kakovosti je bila v četrtek, 5.5.2005, ob 14.00 uri v prostorih podjetja. Za podelitev prireditve je poskrbel dekliski zbor Jubilate.

Srebrne ure kakovosti za leto 2004 so prejeli: Ivan Tabernik, Zdenka Šturm, Simon Demšar, Mateja Čufar, Ana Pfajfar, Marta Bertoncelj, Marko Ravnikar, Janez Luznar, Danica Jelenc in Tone Rant. Vsem v imenu uredniškega odbora iskreno čestitam.

Dobitnik zlate ure kakovosti za leto 2004 je Marjan Bernik. V obrazložitvi je bilo zapisano:

»Brez muje se še čevelj ne obuje«, pravi pregovor, ki tako kot za vsa ostala področja v življenju, drži tudi za kakovost. Dolgoletni trud vseh zaposlenih v Domelu, namenjen neprestanemu dvigovanju kakovosti, je podjetje naredil prepoznavno in mu omogoča poslovanje z najzahtevnejšimi kupci širom po svetu. Med tistimi, ki imajo velike, ali celo odločilne zasluge za dobro ime podjetja, je prav gotovo tudi Marjan. Dolgoletne izkušnje iz različnih oddelkov področja kakovosti mu omogočajo strokovno oceno problemov, v katere se vključuje, in verodostojne odločitve o potrebnih ukrepih. Njegova odlika je inovativno razmišljanje, zaradi česar je pri vseh večjih projektih zaželen partner. Posebnost njegovega značaja mu omogoča nekonfliktno in odkrito komunikacijo s svojimi sogo-

vorniki, ne glede na občutljivost teme, ki se obravnava, in ne glede na pomembnost sogovornika, s katerim komunicira. Ta njegova posebnost mu omogoča neverjetno učinkovitost izpeljave njegovih odločitev, čeprav so te običajno take, da so za sogovornike neprijetne. Doslednost pri izvajanju svojega poslanstva in koristnost njegovih odločitev so prepoznali sodelavci iz vseh oddelkov podjetja in njegovo delo nagradili s potrebnim številom glasov, ki so mu zagotovili ZLATO URO KAKOVOSTI.

Marjan je letos dočkal Abrahama. Je poročen in oče treh otrok (hčerke in dveh sinov). Ima pa tudi že dve vnukinji. Mlajši od sinov še študira na strojni fakulteti v Ljubljani. Prosila sem ga, da nam pove nekaj o sebi in svojih izkušnjah iz njegovega skoraj 31-letnega dela v podjetju.

Kje si začel z delom in kaj vse si delal do sedaj?

Kot pripravnik sem začel delati v vhodni kontroli in potem v kontroli procesa, kjer sem bil 21 let, od tega 20 let kot vodja oddelka. Vodja sem postal z enim letom delovnih izkušenj, tako da so mi sodelavci v oddelku morali večkrat priskočiti na pomoč. Tako sem si začel nabirati delovne izkušnje. Leta 1996 sem bil postavljen za vodjo končne kontrole, kjer delam še sedaj.

Kaj te najbolj moti pri opravljanju dela?

Najbolj me moti to, da se z nekom nekaj dogovorim, pa se tega ne drži. Rad vidim, če se kdo ne strinja z mojo odločitvijo ali mnenjem, da mi to tudi pove. Če je tiho, pričakujem, da bo dogovorjeno storil.

Kaj se ti zdi najpomembnejše za dobro sodelovanje z nadrejenimi in podrejenimi?

Glede dobrega sodelovanja med nadrejenimi in podrejenimi mislim, da je zelo pomemben iskren in pošten medsebojni odnos.

Mi v oddelku zelo lepo sodelujemo. V vseh 10 letih dela ni prišlo med nami do nobenega spora. Mislim, da to tudi nekaj pove. Svojim sodelavcem se ob tej priliki še enkrat prav lepo zahvaljujem za vso pomoč, razumevanje in podporo.

Marjan Bernik - dobitnik zlate ure kakovosti Foto: M. Šmid

Pred leti si že prejel srebrno uro kakovosti, sedaj zlato. Kakšni so bili tvoji občutki? Ali se ti zdi akcija Ura kakovosti dober način motiviranja?

Najprej sem imel čuden občutek. Če opravljaš neko delo, ga moraš opravljati prizadevno, dobro in strokovno. To je samo po sebi umevno, ne da bi pričakoval, da moraš za to dobiti zlato uro kakovosti. Ko sem izvedel, da sem bil izbran na podlagi rezultatov glasovanja po vseh skupinah, pa sem občutil neko notranje zadovoljstvo. Podpora zaposlenih v podjetju mi veliko pomeni. Tudi pri sodelavcih sem občutil iskreno podporo.

Akcija Ura kakovosti je en način motiviranja. Mislim, da jo zdaj zaposleni bolj resno jemljejo in bolj resno izbirajo kandidate, kot so jih na začetku. Primeren bi bil najbrž še kakšen drug način. Sam ne vem, kakšen.

Kaj najraje počneš v prostem času?

Zmeraj več časa si vzamem zase. Rad sem zunaj. Z ženo vsak teden veliko hodiva, najraje po samotnih poteh. Najvišje sem bil na Triglavu. Tudi v našem oddelku vsako leto enkrat gremo nekam v hribe. Kot zanimivost naj povem, da na leto opravim približno 550 ur hoje ali povprečno hodim 1,5 ure na dan. Najraje pa se zvečer vračam domov. Morja se naveličam že po nekaj dneh.

Marjanu se zahvaljujem za odgovore in mu v imenu uredniškega odgovora iskreno čestitam za to nagrado. Želim mu dobrega počutja na delovnem mestu in veliko srečnih trenutkov v krogu svojih domačih.

Darinka Šekli

4. TRADICIONALNO ŠPORTNO SREČANJE

Leto je naokoli in zopet smo se zbrali na športnem parku Rovn, v Selcih, da bi se pomerili v različnih športnih panogah. Letošnje tradicionalno srečanje je bilo že 4. po vrsti, kar potrjuje, da so se igre, dobro zakoreninile, med ljudi, ki se radi udeležijo takih prireditev. Poleg, že uveljavljenih ekip, iz prejšnjih let, Alplesa, Nika, Indramata, Podjetnikov Selške doline, Kluba študentov Selške doline, Domela, se nam je letos pridružila, nova ekipa, ekipa Zunanjih delavcev. To ekipo, so sestavljali delavci, ki imajo stalno prebivališče v Selški dolini, obenem pa so zaposleni, izven nje.

Kot prejšnja leta, smo se tudi letos, pomerili v štirih, že preverjenih športnih panogah, in sicer, v nogometu na travi, tenisu, streetballu, ter pikadu.

Naša ekipa, je nastopila v vseh panogah, ter zopet opravičila svoj primat, na teh igrah.

Tekmovanje v tenisu se je pričelo v petek, torej, dan poprej, zaradi množičnega zanimanja igralcev tenisa, nadaljevalo v soboto dopoldan, z nogometom, zgodaj popoldan z streetballom, ter z tekmovanjem v pikadu. Srečanje smo popestrili še z vlečenjem vrvi, ki naj bi bila naslednje leto uvrščena v točkovanje, že tem uveljavljenim panogam. Letos pa je bila predstavljena, kot preizkusna panoga.

Kot prejšnja leta, smo tudi letos dosegli, kar nekaj odmevnih rezultatov. Naj omenim le nekaj rezultatov, naše ekipe, ekipe DOMEL.

Tomaž Lušina se je uvrstil v polfinale, v tekmovanju v tenisu. Pot v finale mu je preprečil igralec Zunanjih delavcev, Miran Šturm. Ekipa v streetballu, pod vodstvom Jurja Pfajfarja, je dosegla izvrstno 2. mesto. To je igra šestih igralcev, ki igrajo na en koš in to je obenem, naš največji uspeh na teh igrah, do sedaj, v tej panogi. V tekmovanju v pikadu, je imelo naše podjetje, dve ekipi. Ekipo, ki je osvojila 4. mesto je vodil Tine Tomše.

Največje zanimanje, pa je požel turnir, v nogometu na travi. Tu smo imeli, že po tradiciji, dve ekipi. Ekipo DO-

Kdo bo močnejši? Foto: M. Krajnik

MEL I, je vodil Igor Prezeli, ki je po hudem boju, v finalu klonila proti Klubu študentov Selške doline, ter s tem, dosegla, izvrstno 2. mesto. Ne morem pa mimo ekipe DOMEL II, ki se je z poštvalno igro, uvrstila v polfinale, oz. na 4. mesto. Tej ekipi, ki je bila nedvomno, presenečenje, samesa nogometnega turnirja, je poveljeval Vili Rant. Samo ogródje ekipe, pa so sestavljali zaposleni iz orodjarne. Naj omenim, da se niso uvrstili v finale, zaradi slabšega izvajanja kazenskih strelav. Boljša od njih je bila ekipa DOMEL I. Rečeno v šali, da je bil to pravi »Otoški derbi«, glede na to, da je naše podjetje, med drugim, stacionirano, v naselju, Otoki.

Čestitke, vsem.

Samo srečanje, smo okronali ob 19. uri, ko je bila podelitev pokalav najboljšim. Med trenutno prisotne tekmovalce 4. športnega srečanja, pa smo po podelitvi pokalav, žrebali še praktične nagrade. Te nagrade so prispevale vse udeležene ekipe.

REZULTATI:

Tenis:

1. Miran Šturm - Zunanji delavci, 2. Aleš Cankar - Klub študentav Selške doline, 3. Tomaž Lušina - Domel, 4. Robert Ozanič - Indramat

Streetball:

1. Zunanji delavci, 2. Domel, 3. Klub študentav Selške doline, 4. Alples

Pikado:

1. Zunanji delavci, 2. Niko, 3. Alples, 4. Domel

Nogomet na travi:

1. Klub študentav Selške doline, 2. Domel I, 3. Zunanji delavci, 4. Domel II

SKUPNI REZULTATI:

1. ZUNANJI DELAVCI, 2. KLUB ŠTUDENTOV SELŠKE DOLINE, 3. DOMEL, 4. ALPLES, 5. PODJETNIKI SELŠKE DOLINE, 6. NIKO, 7. INDRAMAT.

Zahvalil bi se vsem našim tekmovalcem, ki so pripomogli, k lepemu uspehu našega podjetja DOMEL, ter upravi podjetja, ki nam je omogočila, samo udeleževanje, na tem športnem srečanju.

Se srečamo zopet na naslednjem, že 5. tradicionalnem športnem srečanju.

Lep športni pozdrav!

Aleksander Volf

RAJ ZA LJUBITELJE PIVA...

V tem šolskem letu študiram na tehniški univerzi v Münchnu, prestolnici nemške dežele Bavarske. Na kratko bom opisal najzanimivejša odkritja.

Bavarska je ena izmed najbogatejših nemških dežel, saj znaša povprečna plača kar 150% povprečne nemške plače (kar nanese 4500 € bruto). Znaná je po konzervativnosti prebivalstva, BMW-ju in Audi-ju, pivu in Oktoberfestu, gradovih ter nogometnem klubu. Sedaj pa bolj natančno o vsem skupaj

Neuschwanstein, najslavnejši med številnimi (28) bavarskimi gradovi. Zgradil ga je kralj Ludvik II v 19. stoletju. Videl ga je že vsak od nas, če ne v živo, pa vsaj v Disneyevem logotipu.

Tradicija pivovarn je izjemna, prav tako izbira piva. **Celo tehniška univerza ima svojo pivovarno;** na vpisni slovesnosti je rektor univerze lastnoročno odprl sod, nakar je dobil kozarec piva vsak študent. Na sliki najbolj priljubljeni znamki piva (ni mišljeno kot reklama).

Jug bavarske je hribovit, tam najdemo tudi najvišjo nemško goro **Zugspitze**, ki je za 100 m višja od Triglava. Na jugu bavarske so tudi smučišča (primer na sliki **Garmisch Partenkirchen**, kjer lahko smučate za 30 €).

Bavarsko morje ali **Chiemsee** je največje jezero na Bavarskem s tremi otoki: Herreninsel, Fraueninsel in Krautinsel. Na sliki Herreninsel z gradom na sredini.

Prestolnica Bavarske

Prestolnica Bavarske, **München** je čisto in živahno mesto s **poldrugim milijonom prebivalcev**. Poleg turistav najdemo tu ogromno Turkov, Bolgarov in prebivalcev nekdanje Jugoslavije.

Rathaus z znamenito uro na desni strani in **Frauenkirche** v sredini slike. Opazimo tudi, kako nizko je celotno mesto. Pred kratkim so na referendumu meščani izglasovali prepoved gradnje stavb višjih od 100m.

V **Münchnu** se preko celega leta odvijajo številni sejmi in karnevali. Po vsem svetu je znan **Oktoberfest**. Takrat šest milijonov obiskovalcev iz vsega sveta popije skupno šest milijonov litrov piva. Za Oktoberfest pivovarji pripravijo posebno močnejšo vrsto piva, Doppelbock s 7.5% alkohola. Še cena: okoli 7.5 € za "**en mas**" (liter piva). Oktoberfest se je začel s poroko princa Bavarske Ludvika in pinceze Therese. Živel princ Ludvik!!!

Strojniki, pozor: fakulteta za strojništvo je najnovejša in največja izmed vseh fakultet tehniške univerze. 800 nado- budnih inženirjev se vsako leto vpiše s ciljem, da bodo čez nekaj let masno zaslužili v BMW-ju, Audi-ju, Siemens-u...Še nekaj statistike: TUM je najboljša nemška univerza, 8. najboljša v Evropi in 41. v svetovnem merilu.

Pravkar so odprli **400 milijonov vreden štadion**, ki sprejme 60.000 ljudi. Pod prozornim plaščem ima nameščene luči, tako da lahko spreminja barvo. Stadion je namenjen za svetovno nogometno prvenstvo.

Pogled na 300 m visok **olimpijski stolp**. Leta 1972 je **München** gostil 20. poletne olimpijske igre. Zgrajena je bila olimpijska vas s štadionom, stolpom in bazenom (na levi). Na desni strani slike vidimo upravni center BMW-ja v obliki štirih cilindrov.

Tehniški muzej v Münchnu je vsekakor vreden ogleda. Za natančen pregled vseh eksponatov so potrebni dnevi...

Bavarci imajo dva večja nogometna kluba, **FC Bayern München** je zmagal v Bundesligi. Na prvi tekmi na novem štadionu pa so premagali celotno nemško reprezentanco! FC Bayern ima skoraj 100.000 članov, kar ga po številu članov uvršča na drugo mesto v svetovnem merilu (za FC Barcelona).

Še končna ocena za Bavarsko:

1. Dežela je gospodarsko razvita in posuta s turističnimi znamenitostmi: **jo priporočam za obisk.**
2. Imajo številne dobre univerze: **jo priporočam za študij.**
3. Bavarci so konzervativni in precej zaprti do tujcev. Hkrati je tu ogromno tujcev iz vzhodne Evrope, kamor tudi nas večinoma uvrščajo; **je ne priporočam za stalno preselitev.**

Tu ti postane jasno: »Bolje biti prvi v vasi kot zadnji v mestu.«

Gašper Benedik

ODGOVOR NA NAGRADNO VPRAŠANJE

Perujski predsednik Alejandro Toledo je zaprisegel julija 2001. Kje je potekala slovesna inavguracija? Pravilen odgovor je:

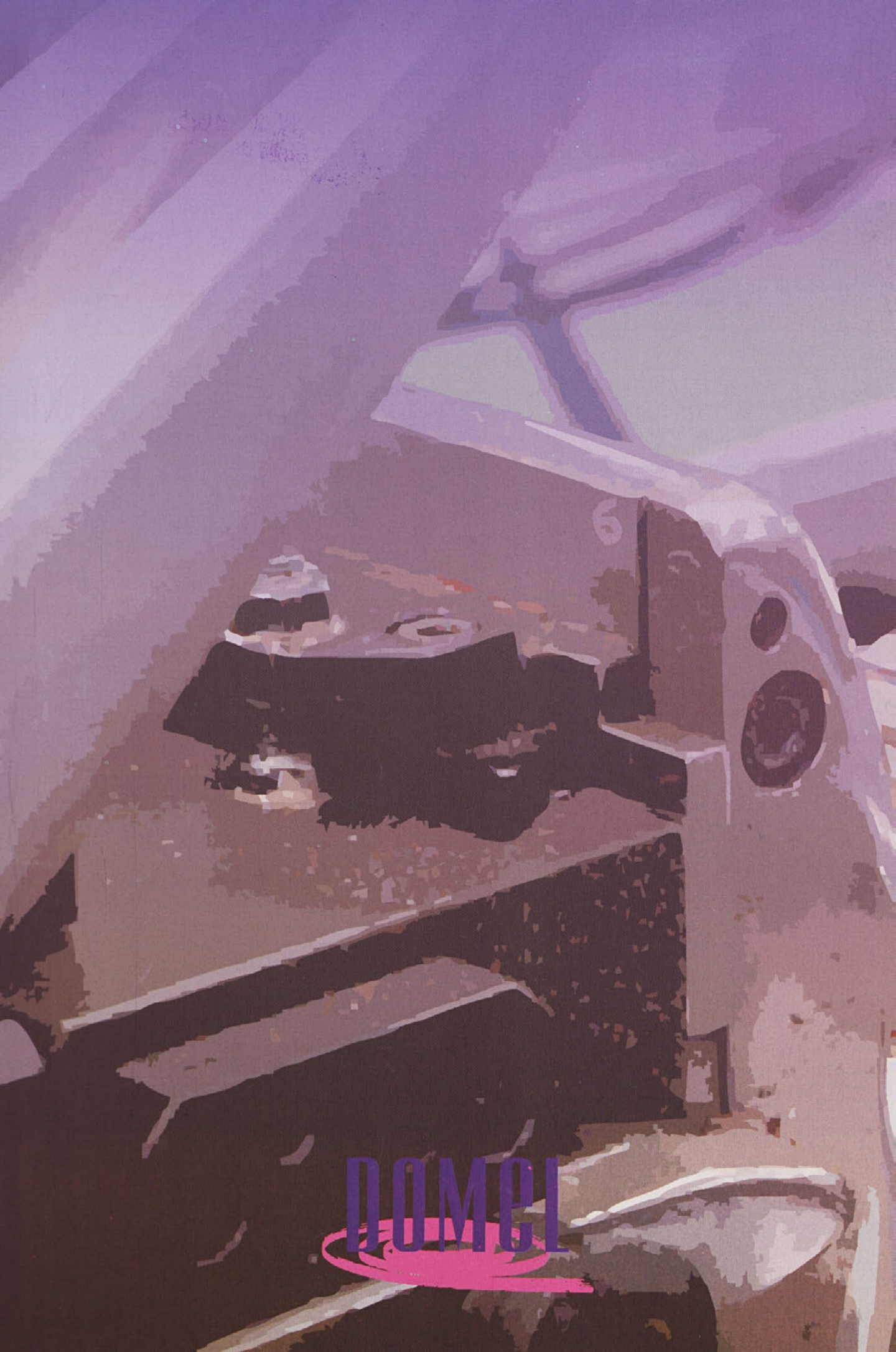
a) v Machu Picchuju.

Nagradi, CD z tipično perujsko glasbo, sta prejela:

- Stanka Šolar,
- Mitja Lešnjak.

Nagrajencema čestitamo!

Uredniški odbor

DOMEL